

الْقَصِيدَةُ الْحَائِيَّةُ فِي السُّنَّةِ

[12]

HET ḤĀ'IIYAH-GEDICHT OVER DE SUNNAH

Al-'Imām Abū Bakr 'Abdullāh ibn Sulaymān ibn al-'Ash'ath
al-'Azdiyy as-Sijistāniyy
230 NH – 316 NH رَحِمَهُ اللَّهُ

- student van de studenten van al-'Imām Aḥmad
& Imām van de Sunnah in Irak –

Vertaling:

Abū Khuzaymah Rashīd ibn 'Abd as-Salām ibn al-Ḥusayn
al-Bū'bīdiyy al-Ḥarrīshiyy al-Maṭālsiyy

Islamhuys

Deze verhandeling komt uit het boek 'De Geloofsleer van Ahl as-Sunnah: Een selectie authentieke verhandelingen van de Salaf & de klassieke Imams' (Islamhuys, 2023). Zie de laatste pagina in deze PDF voor een lijst van alle verhandelingen in het boek. [Klik hier om het boek te bestellen in de webwinkel.](#)

12.1 BIOGRAFIE VAN AL-'IMĀM IBN ABĪ DĀWŪD (316 NH) ﷺ

De edele grootgeleerde, Ḥanbalitische wetsgeleerde (*faqīh*), ḥadīthwetenschapper, de Shaykh van Baghdād en Imām van de Sunnah in Irak: Abū Bakr 'Abdullāh ibn Sulaymān (Abū Dāwūd) ibn al-'Ash'ath ibn Ishāq ibn Shaddād ibn 'Amr ibn 'Imrān al-'Azdiyy as-Sijistāniyy ﷺ, de zoon van de welbekende grootgeleerde al-'Imām Abū Dāwūd (275 NH; auteur van Sunan Abī Dāwūd en student van al-'Imām Aḥmad) ﷺ. Hij stond bekend als Ibn Abī Dāwūd en werd geboren in het jaar 230 NH in Sijistān, een regio die zich uitstrekt over het grensgebied tussen het huidige Turkmenistan, Afghanistan, Pakistan en Iran, alhoewel hij behoorde tot de Arabische stam Azd.

Zijn vader nam hem op jonge leeftijd mee op rondreis door de verschillende Islamitische regio's om kennis te vergaren, zoals Khurāsān, Aṣbahān, Baghdad, al-Kūfah, Makkah, al-Madīnah, ash-Shām en Egypte. Hij bereikte een hoog niveau qua kennis en memorisatie en stond bekend om een sterke ambitie, wil en vastberadenheid als het gaat om het vergaren van kennis, zodanig dat hij over zichzelf zei: "Vanuit mijn memorisatie leverde ik in Aṣbahān zesendertigduizend overleveringen over. Ze beweerden dat ik me vergist had in zeven overleveringen. Nadat ik vertrokken was trof ik in mijn boek dat vijf (van die zeven) overleveringen waren zoals ik het aan hen overgeleverd had." ^[1]

Al-'Imām Ibn Abī Dāwūd liet meerdere schrijfwerken achter, zoals verderop aan bod zal komen, waaronder de boeken *al-Maṣāḥif* en *al-Ba'th*, naast het Ḥā'iyyah-gedicht over de geloofsleer dat in dit deel gepresenteerd wordt. Hij overleed op 87-jarige leeftijd in Baghdād, in het jaar 316 NH. ^[2]

[1] Tārīkh Baghdād (9/466) van al-Khaṭīb en Tadhkirat al-Ḥuffāz (2/769) van adh-Dhahabiyy.

[2] At-Tuḥfah as-Saniyyah Sharḥ Manẓūmah Ibn Abī Dāwūd al-Ḥā'iyyah (pp. 5-8) van ash-Shaykh 'Abd ar-Razzāq al-Badr, Ḥā'iyyat Ibn Abī Dāwūd (pp. 4-10) van Ḥusayn Āl Shāmir en Sharḥ al-Manẓūmah al-Ḥā'iyyah (pp. 12-14) van ash-Shaykh 'Abd al-Karīm al-Khuḍayr.

Leraren

Hij studeerde bij o.a. de volgende geleerden: zijn vader Abū Dāwūd, Muḥammad ibn Yaḥyā adh-Dhuhliyy, Ishāq al-Kawsaj (student van Aḥmad), ʿĪsā ibn Ḥammād, Aḥmad ibn Šālīḥ, Muḥammad ibn Bash-shār, Abūʿt-Ṭāhir ibn as-Sarḥ, Hārūn ibn Ishāq, Mūsā ibn ʿĀmir al-Mirriyy, Ziyād ibn Ayyūb, al-Ḥasan ibn ʿArafah, Yūsuf ibn Mūsā al-Qaṭṭān, Naṣr ibn ʿAliyy en vele anderen.^[1]

Studenten

Tot zijn studenten behoren o.a. Abū Bakr al-ʿĀjurriyy, Ibn Baṭṭah, ad-Dāraquṭniyy, Abū Aḥmad al-Ḥākim, Abū Ḥafṣ ibn Shāhīn, Ibn Ḥibbān, Abū ʿAmr ibn Ḥayyūyah, Ibn al-Muẓaffar, ʿĪsā ibn ʿAliyy al-Wazīr, Ibn al-Muqrī, Abū Ṭāhir al-Mukhalliṣ en vele anderen.^[2]

Wetenschappelijke status

Al-Ḥāfiẓ Abū Muḥammad al-Khallāl (439 NH) zei: “Ibn Abī Dāwūd was de Imām van de inwoners van Irak en hij had een preekstoel gekregen van de machthebber. Er waren in zijn tijd geleerden in Irak die meer overleveringsketens hadden dan hij, maar ze bereikten niet zijn niveau qua toestand en perfectionering.”^[3] Al-Khaṭīb al-Baghdādiyy (463 NH) zei: “Hij was een wetsgeleerde (*faqīh*), geleerde (*ʿālim*) en een Ḥāfiẓ (ḥadīth-memoriseerder).”^[4]

Abū Yaʿlā al-Khaliliyy (446 NH) zei: “Abū Bakr ʿAbdullāh ibn Sulaymān ibn al-ʿAshʿath as-Sijistāniyy: de Ḥāfiẓ en Imām van Baghdād in zijn tijd, een geleerde waar men overeenstemming over heeft, een Imām en een zoon van een Imām. [...] Hij overleed in het jaar 316 NH en ik heb nog een groep van zijn metgezellen mee kunnen maken. [...] Men was gewend om te zeggen: ‘Drie Imāms in één tijdperk: Ibn Abī Dāwūd in Baghdād, Ibn Khuzaymah (311 NH) in Naysābūr en Ibn Abī Ḥātim (327 NH) in ar-Rayy.’”^[5]

[1] Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ (13/222) van adh-Dhahabiyy.

[2] Ṭabaqāt al-Ḥanābilah (3/97) van Ibn Abī Yaʿlā en Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ (13/223).

[3] Siyar Aʿlām an-Nubalāʾ (13/224) van adh-Dhahabiyy.

[4] Tārīkh Baghdād (9/464) van al-Khaṭīb.

[5] Al-ʿIrshād fī Maʿrifat ʿUlamāʾ al-Ḥadīth (2/510) van al-Khaliliyy.

Adh-Dhahabiyy (748 NH) zei: “Hij behoorde tot de zeeën van kennis, zodanig dat sommigen hem boven zijn vader plaatsten.”^[1] Elders zei adh-Dhahabiyy: “Abū Bakr behoorde tot de prominente Ḥuffāz (ḥadīth-memorisors), die niet onderdeel aan zijn vader. Hij schreef vele werken en verkreeg het leiderschap over de Ḥanbalistische geleerden in Baghdād.”^[2] Ook zei adh-Dhahabiyy: “De man behoorde tot de grote geleerden van de Islam en tot de meest betrouwbare Ḥuffāz.”^[3]

Intellectuele nalatenschap

Al-'Imām Ibn Abī Dāwūd ﷺ schreef o.a. de volgende werken:

- Al-Musnad;
- As-Sunan;
- At-Tafsīr;
- Sharī'at al-Maqārī';
- An-Nāsikh wa'l-Mansūkh;
- Al-Ba'th (gedrukt);
- Al-Maṣāḥif (gedrukt);^[4]
- Al-Ḥā'iyyah;

Dit laatste werk is het gedicht dat in dit deel gepresenteerd wordt. ■

[1] Siyar A'lām an-Nubalā' (13/223) van adh-Dhahabiyy.

[2] Al-'Uluww li'l-'Aliyy al-Ghaffār (p. 212).

[3] Siyar A'lām an-Nubalā' (13/233) van adh-Dhahabiyy.

[4] Siyar A'lām an-Nubalā' (13/223, 225) van adh-Dhahabiyy.

12.2 INTRODUCTIE TOT DE VERHANDELING

Een korte beschrijving

Het Ḥā'īyyah-gedicht – in het Arabisch: *al-Qaṣīdah al-Ḥā'īyyah*, of *al-Manẓūmah al-Ḥā'īyyah*, of kortweg: *al-Ḥā'īyyah* – van al-'Imām Ibn Abī Dāwūd is een kort gedicht dat hij opstelde als beknopte verduidelijking van de geloofsleer van Ahl as-Sunnah wa'l-Jamā'ah. Het behandelt de belangrijke hoofdonderwerpen van de geloofsleer van Ahl as-Sunnah, zoals de Qur'ān, het zien van Allaah op de Dag der Opstanding, de Neerdaling van Allāh, de metgezellen, de Voorbeschikking, zaken van het Hiernamaals en al-'Imān (het geloof). Het gedicht bestaat, volgens de meeste bronnen, uit drieëndertig dichtregels.

Het gedicht werd bekend onder de geleerden en genoot sinds oudsher een hoge positie bij hen, specifiek binnen de wetenschap van de geloofsleer, waardoor er ook veel werken geschreven zijn ter uitleg van het gedicht. Dit is omdat het werk ondanks de beknoptheid en de geringe literaire bewegingsvrijheid als gevolg van de dichtvorm, tóch een sterke inhoudelijke uiteenzetting bevat. Daarnaast is het ook poëtisch gezien een beeldschoon gedicht, geschreven door een grote Imām van Ahl as-Sunnah wa'l-Jamā'ah, die beschouwd werd als een van de prominente Imāms van zijn tijd, samen met al-'Imām Ibn Khuzaymah en al-'Imām Ibn Abī Ḥātim ar-Rāziyy (zie 12.1).

Bronnen & authenticiteit

De verhandeling kent een aantal bronnen, waaronder:

1. *Ash-Sharī'ah*, van al-'Imām Abū Bakr al-'Ājurriyy (360 NH), vol. 3, pp. 666-668, nr. 2303. Al-'Ājurriyy was een student van de auteur en levert het gedicht direct over van hem, bestaande uit drieëndertig dichtregels.
2. *Sharḥ Madhāhib Ahl as-Sunnah wa Ma'rifat Sharā'i' ad-Dīn wa't-Tamassuk bi's-Sunan*, van Abū Ḥafs 'Umar ibn Aḥmad ibn 'Uthmān ibn Shāhīn (385 NH; bekend als Ibn Shāhīn), pp. 321-323. Abū Ḥafs Ibn Shāhīn was een student van de

auteur en levert het gedicht direct over van hem. Ibn Shāhīn vermeldde het gedicht met maar liefst veertig dichtregels.

3. *Ṭabaqāt al-Ḥanābilah*, van Ibn Abī Ya'la (526 NH), vol. 3, pp. 100-102. Ibn Abī Ya'la leverde het over van 'Aliyy al-Muḥaddith, via Ibn Baṭṭah, van de auteur. Al-'Imām Ibn Baṭṭah (387 NH) was een student van de auteur. Deze versie bestaat uit drieëndertig dichtregels.
4. *Al-'Uṣūl al-Mujarradah 'alā Tartīb al-Qaṣīdah al-Mujawwadah: Sharḥ al-Qaṣīdah al-Ḥā'iyah li'Ibn Abī Dāwūd*, van Ibn al-Bannā' al-Ḥanbaliyy (471 NH). Dit werk is een uitleg van het gedicht. Ibn al-Bannā' leverde het over van Abū'l-Qāsim aṣ-Ṣayrafiyy en Abū Muḥammad al-Khallāl, via Abū Bakr Aḥmad ibn Ibrāhīm ibn al-Ḥasan ibn Shādhān (student van de auteur), van de auteur. Deze versie bestaat uit vierendertig dichtregels.
5. De schrijver van het manuscript van het vorige werk vermeldde het gedicht met zijn eigen overleveringsketen (die verschilt van die van Ibn al-Bannā') aan het einde van het boek. De keten komt uiteindelijk via dezelfde via Abū Bakr Aḥmad ibn Ibrāhīm ibn al-Ḥasan ibn Shādhān bij de auteur uit. Deze versie bestaat uit zesendertig dichtregels.
6. Een manuscript uit het Chester Beatty Library (Dublin, Ierland), geschreven in het jaar 547 NH of ervoor, zoals vermeld werd door Muḥammad Muḥib ad-Dīn Abū Zayd in zijn werk *Jamharat 'Aqā'id A'immat as-Salaf* (p. 46). Het manuscript bevat de overlevering van ash-Shaykhah Farḥah bint Qarāṭāsh, via Ibn as-Samarqandiyy, van al-Khaṭīb al-Baghdādiyy.
7. *Al-'Uluww li'l-'Aliyy al-Ghaffār*, van adh-Dhahabiyy (748 NH), vol. 2., p. 1220-1223. Hij leverde het over met zijn overleveringsketen, die loopt via o.a. al-'Imām Ibn Qudāmah al-Maqdisiyy (620 NH) en uiteindelijk de voorgenoemde Ibn Shāhīn (bron nr. 2). Deze versie bestaat uit eenendertig dichtregels. Met dezelfde keten leverde adh-Dhahabiyy het tevens over in zijn werk *Siyar A'lām an-Nubalā'* (13/233).

8. *Al-‘Arsh*, van adh-Dhahabiyy (748 NH), waarin hij het vermeldde met een andere overleveringsketen die loopt via o.a. Ibn Zarqūyah en uiteindelijk Ibn al-‘Askariyy aṣ-Ṣaffār. Deze versie bestaat uit drieëndertig dichtregels.
9. *Lawā’ih al-‘Anwār as-Saniyyah wa Lawāqih al-‘Afkār as-Sunniyyah*, van as-Safārīniyy al-Ḥanbaliyy (1188 NH). Dit is een uitleg van het gedicht, waarin het gedicht vermeld staat met tweeëndertig dichtregels.^[1]

De authenticiteit van het gedicht staat vast. Het is immers overgeleverd door meerdere studenten van de auteur, die het gedicht vermeldde in hun boeken, zoals al-‘Ājurriyy in *ash-Sharī‘ah* en Ibn Shāhīn in *Sharḥ Madhāhib Ahl as-Sunnah*. Adh-Dhahabiyy zei dan ook in zijn boek *al-‘Uluww*, na het overleveren van het gedicht: “Dit gedicht is overgeleverd van de auteur op een manier die *mutawātir*^[2] is. Het werd overgeleverd door al-‘Ājurriyy, die er een uitleg over schreef, evenals Abū ‘Abdillāh ibn Baṭṭah in *al-‘Ibānah*.”^[3]

Het correcte is dat het gedicht bestaat uit drieëndertig dichtregels. De zeven extra dichtregels die in bron nr. 2 (Ibn Shāhīn) vermeld staan, zijn niet geschreven door Ibn Abī Dāwūd. Dit wordt bevestigd door het feit dat adh-Dhahabiyy het van Ibn Shāhīn, de auteur van bron nr. 2, overleverde met slechts drieëndertig dichtregels. Ash-Shaykh ‘Abd ar-Razzāq al-Badr zei in zijn uitleg van het gedicht genaamd *at-Tuḥfah as-Saniyyah Sharḥ al-Manzūmah al-Ḥā’iyyah*:

“Dit gedicht bestaat enkel uit drieëndertig dichtregels. Meerdere studenten van de auteur hebben het overgeleverd zonder extra dichtregels, waaronder al-Ḥāfiẓ Abū Ḥafṣ ‘Umar ibn Aḥmad ibn Shāhīn^[4] [...], al-‘Imām Abū Bakr ibn Muḥammad ibn al-Ḥusayn al-‘Ājurriyy [...], Ubaydullāh al-Faqīh (Ibn Baṭṭah) [...], en Abū Bakr ibn Aḥmad ibn Ibrāhīm (ibn Shādhān) [...]. Geen van hen vermeldde meer dan drieëndertig dichtregels bij dit gedicht.

[1] *Al-Jāmi‘ fi ‘Aqā’id wa Rasā’il Ahl as-Sunnah wa’l-‘Athar* (pp. 728-731) van Sh. ‘Ādil Āl Ḥamdān al-Ghāmidiyy.

[2] *Mutawātir*: massale overlevering in iedere fase van de overleveringsketen, waardoor het onmogelijk is dat ze allen samen kwamen op een leugen.

[3] *Al-‘Uluww li’l-‘Aliyy al-Ghaffār* (12/1223) van adh-Dhahabiyy.

[4] Vervolgens noemde al-Badr de overlevering van adh-Dhahabiyy van het gedicht in *Siyar A’lām an-Nubalā’* via Ibn Shāhīn.

Aan het einde van het boek as-Sunnah (d.w.z. Sharḥ Madhāhib Ahl as-Sunnah) van Ibn Shāhīn staat dit gedicht vermeld – toegevoegd door sommige schrijvers van het manuscript – met zeven extra dichtregels, na de dichtregels die gaan over de tien metgezellen die de goede tijdingen van het binnentreden van het Paradijs ontvingen. Hierdoor bestaat het geheel uit veertig dichtregels. [...]

“Er is geen twijfel over dat deze verzen niet door Ibn Abī Dāwūd zelf geschreven zijn, want niemand van zijn studenten die dit gedicht overleverden, hebben deze toevoeging vermeld. Vervolgens kwam ik tegen dat drie van de zeven dichtregels toegevoegd zijn door Ibn al-Bannāʾ (al-Ḥanbaliyy). As-Safārīniyy attendeerde hierop in zijn uitleg van dit gedicht, genaamd *Lawāʾih al-ʿAnwār as-Saniyyah* (2/105), waar hij zei: ‘Deze drie dichtregels, waarvan de eerste dichtregel begint met: ‘En ‘Aa’ish, de Moeder van de Gelovigen’, de tweede dichtregel met: ‘En zijn Helpers en degenen die vanuit hun huizen emigreerden’, en de derde dichtregel met: ‘En na hen, de Tābiʿūn’ – dit zijn niet de woorden van de auteur van het gedicht, namelijk al-ʿImām al-Ḥāfiẓ Abū Bakr ibn Abī Dāwūd, maar het zijn de woorden van al-ʿAllāmah al-Muḥaqqiq Ibn al-Bannāʾ, een van de Imāms van onze geleerden.’

“Vervolgens blijven er nog vier andere verzen over die toegevoegd zijn aan het gedicht en waarvan we niet weten wie het toegevoegd heeft, maar we weten wel zeker dat het niet van Ibn Abī Dāwūd is en dat het niet authentiek is om het aan hem toe te schrijven.”^[1]

Vertaling

Bij het vertalen van deze verhandeling en het overnemen van de Arabische tekst is gebruik gemaakt van de volgende bronnen en verificaties:

1. *Kitāb ash-Sharḥ*, Abū Bakr al-ʿĀjurriyy (360 NH); uitg. Dār al-Luʾluʾah, 1^e editie, 1442 NH (2021 NC); red. ʿĀdil Āl Ḥamdān al-Ghāmidiyy; vol. 3, pp. 666-668, nr. 2302.

[1] At-Tuḥfah as-Saniyyah Sharḥ al-Manzūmah al-Ḥāʾiyyah (pp. 119-122) van al-Badr.

2. *Sharḥ Madhāhib Ahl as-Sunnah wa Ma'rifat Sharā'i' ad-Dīn wa't-Tamassuk bi's-Sunan*, Ibn Shāhīn (385 NH); uitg. Mu'assasat Qurṭubah, 1^e editie, 1415 NH (1995 NC); red. 'Ādil ibn Muḥammad; pp. 321-323.
3. *Ṭabaqāt al-Ḥanābilah*, Ibn Abī Ya'lā (526 NH); uitg. al-'Amānah al-'Āmmah, 1419 NH (1998 NC); redactie: al-'Uthaymīn; vol. 3, pp. 100-102.
4. *Al-Jāmi' fī 'Aqā'id wa Rasā'il Ahl as-Sunnah wa'l-'Athar*, 'Ādil Āl Ḥamdān al-Ghāmidiyy; uitg. Dār al-Minhāj al-'Awwal, 2^e editie, 1437 NH (2016 NC); pp. 734-739. De editeur baseerde het op alle bronnen (vermeld onder het kopje 'Bronnen & authenticiteit') met uitzondering van het manuscript van het Chester Beatty Library (bron nr. 6).
5. *Jamharat 'Aqā'id A'immat as-Salaf*, Muḥammad Muḥibb ad-Dīn Abū Zayd; uitg. Dār ash-Shuhadā', 1^e editie, 1436 NH (2015 NC); pp. 268-270. De editeur baseerde het op het manuscript van het Chester Beatty Library (bron nr. 6).
6. *Takhīl al-'Uyūn bi-Jāmi' al-Mutūn: Ḥā'iyyat al-'Imām Ibn Abī Dāwūd fī's-Sunnah*, 'Amr ibn Haymān al-Miṣriyy; digitale publicatie (PDF). De redacteur baseerde het op alle bronnen die vermeld staan onder paragraaf 'Bronnen & authenticiteit', naast een aantal andere bronnen.

Er zal primair gebruik gemaakt worden van de overlevering van het gedicht in *ash-Sharī'ah* van al-'Imām al-'Ājurriyy (bron nr. 1), en vervolgens van de andere bovenstaande bronnen.

Manuscript(en)

Op de volgende pagina's staan de scans van het gedicht (bladen 443 t/m 444) in een manuscript van *ash-Sharī'ah* van al-'Imām al-'Ājurriyy. Dit is manuscript 867/1196 uit Maktabat Nūr 'Uthmāniyyah (Nuruosmaniye Kutuphanesi-bibliotheek) te Istanbul, Turkije.

De eerste pagina van manuscript nr. 2:

البدع والاهواء حدثنا ابو الفضل العباس بن يوسف الشكلى قال
 حدثنا ابراهيم بن المهلب الزهرى قال حدثنا عبد الله بن الحسن
 الساحلى قال حدثنا بقية بن الوليد والوليد بن مسلم قال حدثنا ثور
 ابن يزيد عن خالد بن معدان عن معاذ بن جبل قال قال رسول الله
 صلى الله عليه وسلم اذا حدثت في امي البدع وشتم اصحابي فليظهر
 العالم علمه فمن لم يفعل ذلك منكم فعليه لعنة الله والملائكة والناس
 اجمعين فقال عبد الله بن الحسين ثقلت للوليد بن مسلم ما اظهر العالم
 قال اظهر السنة اظهر السنة قال محمد بن الحسين رحمه الله قد رسمت
 في هذا الكتاب وهو كتاب الشريعة من اوله الى اخره ما اعلم ان
 جميع من شمله الاسلام محتاج الى علمه لفساد ما اذهب كثير من الناس
 ولما اظهر كثير من الاهواء الفسالة والبدع الفوازية ما اعلم ان اهل
 الحق تقوى به نفوسهم ومقربة لاهل البدع والضلالة على حسب ما
 علمني الله عز وجل فالحمد لله على ذلك وقول كان ابو بكر بن ابي داود
 رحمه الله اشدنا فصيحة قالها في السنة وهذا موضعها وانا اذكرها
 ليزداد بها اهل الحق بصيرة وقوة ان شاء الله اهل عليا ابو بكر بن
 ابي داود في مسجد الرضا في يوم الجمعة لحس بقين من شعبان
 سنة تسع وثلاثين فقال بخا وزا الله عنه
 ثم تكلم الله واتبع الهدى • ولا تدع عيا العلك تفلح •
 ودين بكتاب الله والسنة التي • اتت عن رسول الله تنبؤ وترفع •
 وقل غير مخلوق كلام مليكنا • بذلك دان الانبياء وافصحوا •
 ولا تغفل في القرآن بالوقف قايلا • كما قال اتباع الحرف وانجخوا •

[12] HET ḤĀ'ITYYAH-GEDICHT OVER DE SUNNAH

Al-'Imām al-'Ājurriyy^[1] ؓ zei in zijn werk ash-Sharī'ah: "Abū Bakr ibn Abī Dāwūd ؓ droeg een gedicht aan ons voor die hij had opgesteld over de Sunnah. Dit is de gepaste plek ervoor, dus ik zal het vermelden, opdat de mensen van de waarheid toenemen in inzicht en kracht, als Allāh het wil. Abū Bakr ibn Abī Dāwūd dicteerde aan ons – in Masjid ar-Ruṣāfah, op vrijdag, vijf dagen voor het einde van de maand Sha'bān van het jaar 309 NH – en zei:

قَالَ الْإِمَامُ الْأَجُرِّيُّ ؓ: وَقَدْ كَانَ أَبُو بَكْرٍ
بْنُ أَبِي دَاوُدَ ؓ أَتَشَدَّنَا فَصِيدَةً قَالَهَا فِي
السُّنَّةِ وَهَذَا مَوْضِعُهَا فَأَنَا أَذْكُرُهَا لِيَزِدَا
بِهَا أَهْلَ الْحَقِّ بَصِيرَةً وَقُوَّةً إِنْ شَاءَ اللَّهُ.
أُمِلِّي عَلَيْنَا أَبُو بَكْرٍ بْنُ أَبِي دَاوُدَ – فِي مَسْجِدِ
الرُّصَافَةِ، فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ لِخَمْسٍ بَقِيْنَ
مِنْ شَعْبَانَ سَنَةِ تِسْعٍ وَثَلَاثِمِائَةٍ – فَقَالَ:

1. - Houd je stevig vast aan het Koord van Allāh en volg de leiding,
- en wees geen innovator, zodat je succesvol zult zijn.
2. - En neem als religie: het Boek van Allāh en de Sunan^[2] die...
- gekomen zijn van de Boodschapper van Allāh (ﷺ), dan zul je ge-
red zijn en winnen.
3. - En zeg: 'De Spraak van onze Heerser (Allāh) is niet geschapen.'
- Dat is wat de godsvrezenden als religie beleden en uitten.
4. - En neem^[3] inzake de Qur'ān niet het standpunt van *al-waqf*^[4] in,
- zoals sommige volgelingen van Jahm
(ibn Ṣafwān) zeiden en zich daartoe wendden.

1. - تَمَسَّكَ بِحَبْلِ اللَّهِ وَاتَّبِعِ الْهُدَى
- وَلَا تَكُ بِدْعِيًّا لَعَلَّكَ تُفْلِحُ.
2. - وَدَنْ بِكِتَابِ اللَّهِ وَالسُّنَنِ الَّتِي
- أَتَتْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ تَنْجُو وَتَرْبِحُ.
3. - وَقُلْ غَيْرُ مَخْلُوقٍ كَلَامُ مُلْكِكِنَا
- بِذَلِكَ دَانَ الْأَقْيَاءُ وَأَفْصَحُوا.
4. - وَلَا تَكُ فِي الْقُرْآنِ بِالْوَقْفِ قَائِلًا
- كَمَا قَالَ أَتْبَاعُ لَجْهَمٍ وَأَسْجَحُوا.

[1] Abū Bakr Muḥammad ibn al-Ḥusayn ibn 'Abdillāh al-'Ājurriyy (360 NH), student van de auteur.

[2] Sunan: methodes; mv. van Sunnah: manier, methode van de Profeet ﷺ.

[3] In ash-Sharī'ah van al-'Ājurriyy stond hier oorspronkelijk: "En ga niet het extreme in (*wa lā taghlu*) inzake de Qur'ān door het standpunt van *al-waqf* in te nemen..." In de meeste bronnen is het echter zoals hier vermeld staat (*wa lā taku*).

[4] *Al-Waqf* (het stoppen) is de innovatie waar de Wāqifah (een subsekte van de Jahmiyyah) naar zijn vernoemd. Zij hadden als standpunt dat ze 'stopten inzake de Qur'ān' en dus noch bevestigden noch ontkenden dat de Qur'ān geschapen is. Al-'Imām Abū Bakr al-'Ājurriyy (360 NH) zei in ash-Sharī'ah (1/527): "Wat betreft degenen die zeiden: 'De Qur'ān is de Spraak van Allāh', en vervolgens stopten en zeiden: 'We zeggen niet: het is niet geschapen'; veel geleerden [...] zeiden dat deze Wāqifah hetzelfde zijn als en zelfs erger zijn dan degene die zegt dat de Qur'ān geschapen is, want zij twijfelen over hun religie. We zoeken toevlucht bij Allāh tegen degene die twijfelt over het feit dat de Spraak van de Heer niet geschapen is." Zie [10] De Ge-loofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy, passage 67, incl. voetnoten, voor meer uitleg.

5. • En zeg niet: 'De Qurʾān is een schepping die ik reciteerde,'^[1] وَلَا تَقُلْ: الْقُرْآنُ خَلْقٌ قَرَأْتُهُ.
• want de Spraak van Allāh wordt met de uitspraak duidelijk gemaakt.^[2] فَإِنَّ كَلَامَ اللَّهِ بِاللَّفْظِ يُوَضَّحُ.
6. • En zeg: 'Allāh zal openlijk verschijnen voor de schepping,'^[3] وَقُلْ يَتَجَلَّى اللَّهُ لِلْخَلْقِ جَهْرَةً
• zoals de volle maan ook niet verborgen is, كَمَا الْبَدْرُ لَا يَخْفَى وَرَبُّكَ أَوْضَحُ
en jouw Heer zal nóg duidelijker te zien zijn.
7. • En Hij is niet geboren en Hij verwekte niet. • وَلَيْسَ بِمَوْلُودٍ وَلَيْسَ بِوَالِدٍ
• En Hij heeft geen gelijke, Verheven is de Verheerlijkte. • وَلَيْسَ لَهُ شِبْهُ تَعَالَى الْمُسَبِّحُ.
8. • En de Jahmiyy zal dit^[4] zeker ontkennen, maar wij hebben... • وَقَدْ يُنْكِرُ الْجَهْمِيُّ هَذَا وَعِنْدَنَا
• een expliciete overlevering als bewijs voor wat wij zeiden. • بِمِصْدَاقٍ مَا قُلْنَا حَدِيثٌ مُصَرَّحٌ.
9. • Jarīr^[5] leverde dit over vanuit de uitspraak van Muḥammad,^[6] • رَوَاهُ جَرِيرٌ عَنْ مَقَالٍ مُحَمَّدٍ
• Dus zeg hetzelfde als wat hij (❁) erover zei, dan zul je slagen. • فَقُلْ مِثْلَ مَا قَدْ قَالَ فِي ذَاكَ تَنْجَحُ.

[1] Dit wordt de innovatie (*bidʿah*) van *al-lafz* (de uitspraak) genoemd, waar de Lafziyyah (een subsekte van de Jahmiyyah) naar zijn vernoemd. Zij zeiden dat hun uitspraak van de Qurʾān geschapen is en wilden hiermee met een omweg zeggen dat de Qurʾān geschapen is. Al-ʿImām Ibn Taymiyyah ❁ zei in Darʾ Taʾarūḍ al-ʿAql wa'n-Naql (1/264): "Als iemand zegt: 'De uitspraak, oplezing of recitatie van de Qurʾān is geschapen', of: 'Mijn uitspraak of recitatie van de Qurʾān is geschapen', dan valt hier tevens de opgelezen en gereciteerde Spraak zelf onder, en dat is de Spraak van Allāh." Zie [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy, passage 68, incl. voetnoten, voor meer uitleg hierover.

[2] De methodiek van Ahl as-Sunnah is dat we niet zeggen dat onze uitspraak van de Qurʾān geschapen is, maar dat we ook niet zeggen dat onze uitspraak van de Qurʾān niet geschapen is, want beide bevatten een valse betekenis. Al-ʿImām Abū Bakr al-Khallāl leverde over in Kitāb as-Sunnah (2122) dat Abū Bakr ibn Zanjūyah zei: "Ik hoorde Aḥmad ibn Ḥanbal zeggen: 'Wie zegt dat zijn uitspraak van de Qurʾān geschapen is, die is een Jahmiyy, en wie zegt dat zijn uitspraak van de Qurʾān niet geschapen is, die is een innovator (*muḥtadī*), met wie niet gesproken dient te worden.'" Beide uitspraken zijn dus vals.

Al-ʿImām Ibn Taymiyyah zei in Majmūʿ al-Fatāwā (12/170): "Zo keurden de Imāms de uitspraak af van degene die zegt: 'Mijn uitspraak (*lafz*) van de Qurʾān is geschapen', of: 'is niet geschapen.' De Imams zeiden: 'Wie zegt dat het geschapen is, is een Jahmiyy, en wie zegt dat het niet geschapen is, is een innovator (*muḥtadī*).'" Zie [10] De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy, passage 68-69, incl. voetnoten.

[3] D.w.z. voor de gelovigen, in het Hiernamaals.

[4] D.w.z. dat de gelovigen Allāh zullen zien in het Hiernamaals.

[5] De edele metgezel Jarīr ibn ʿAbdillāh al-Bajaliyy (54 NH) ❁.

[6] Hier wordt verwezen naar de overlevering in Ṣaḥīḥ al-Bukhāriyy (554) en Ṣaḥīḥ Muslim (633) van de edele metgezel Jarīr ibn ʿAbdillāh al-Bajaliyy ❁ dat de Boodschapper van Allāh ❁ zei: "Voorwaar, jullie zullen jullie Heer zien (op de Dag der Opstanding) zoals jullie deze maan zien en jullie zullen elkaar niet verdringen om Hem te zien."

10. ▪ En de Jahmiyy zal ook zeker Zijn Rechterhand^[1] ontkennen.
▪ Terwijl Zijn Beide Handen^[2] allerlei gunsten geven.
11. ▪ En zeg: 'De Overweldiger (al-Jabbār) daalt iedere nacht neer,'
▪ zonder te vragen naar de hoedanigheid. Groot is de Enige
(al-Wāḥid), de Geprezene.
12. ▪ Naar de laagste hemel^[3] en schenkt vanuit Zijn Gunst;
▪ dan worden de deuren van de hemel opengezet en geopend.
13. ▪ Hij (i.e. Allāh) zegt dan: 'Is er een vrager om vergeving,
zodat hij een Vergever (Ghāfir) zal treffen?
▪ En een vrager om schenking van het goede en voorziening, zo-
dat hem [dat] geschonken zal worden?'
14. ▪ Dit werd overgeleverd door een groep wiens overlevering
niet verworpen wordt.
▪ Weet: gefaald heeft het volk dat hen tot leugenaars verklaarde,
en walgelijk waren zij.
15. ▪ En zeg: voorwaar, de beste mensen na Muḥammad (ﷺ) zijn:
▪ zijn twee vroege raadgevers^[4], en daarna heeft 'Uthmān voorrang.

10. • وَقَدْ يُنْكِرُ الْجَهْمِيُّ أَيْضًا يَمِينَهُ
• وَكِلْمَا يَدَيْهِ بِالْفَوَاضِلِ تَنْفَعُ

11. • وَقُلْ: يَنْزِلُ الْجَبَّارُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ
• بِأَلَا كَيْفَ جَلَّ الْوَاحِدُ الْمُتَمَدِّحُ

12. • إِلَى طَبَقِ الدُّنْيَا يَنْزِلُ بِفَضْلِهِ
• فَتُفْرَجُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَتُفْتَحُ

13. • يَقُولُ: أَلَا مُسْتَغْفِرٌ يُلْقِ عَافِرًا
• وَمُسْتَمْتَحٌ خَيْرًا وَرِزْقًا فَيَمْنَحُ

14. • رَوَى ذَلِكَ قَوْمٌ لَا يُرَدُّ حَدِيثُهُمْ
• أَلَا خَابَ قَوْمٌ كَذَّبُوهُمْ وَقُبْحُوا

15. • وَقُلْ: إِنَّ خَيْرَ النَّاسِ بَعْدَ مُحَمَّدٍ
• وَزَيْرَاهُ قَدْ مَاتُ عَثْمَانُ الْأَرْجَحُ

[1] Allāh zei (vert.): ﴿En zij achtten Allāh niet met de ware grootachtting die Hem toekomt, terwijl de hele aarde in Zijn Greep zal zijn op de Dag der Opstanding, en de hemelen zullen opgerold zijn in Zijn Rechterhand.﴾ [az-Zumar 39:67]. In Ṣaḥīḥ al-Bukhāriyy (4534) en Ṣaḥīḥ Muslim (2782) is overgeleverd van Abū Hurayrah ؓ dat de Profeet ﷺ zei: "Allāh zal de aarde grijpen en de hemelen zal Hij oprollen in Zijn Rechterhand. Vervolgens zal Hij zeggen (vert.): 'Ik ben de Heerser (al-Malik). Waar zijn de koningen van de aarde?'"

In o.a. Ṣaḥīḥ Muslim (1014) is overgeleverd dat de Profeet ﷺ zei: "Niemand van jullie geeft liefdadigheid van iets goeds – en Allāh accepteert enkel het goede – behalve dat de Genadevolle (ar-Raḥmān) het met Zijn Rechterhand neemt, zelfs al is het een dadel, waarna het bloeit in de Handpalm (Kaff) van de Genadevolle tot het groter wordt dan een berg, zoals één van jullie zijn veulen of kamelenkalf grootbrengt."

[2] Allāh zei (vert.): ﴿Hij (i.e. Allāh) zei: "O Iblis, wat weerhield jou ervan om neer te knielen voor datgene wat Ik schiep met Mijn Twee Handen?﴾ [Ṣād 38:75]

[3] D.w.z. Hij daalt neer naar de laagste hemel, zoals overgeleverd is in Ṣaḥīḥ al-Bukhāriyy (1145) en Ṣaḥīḥ Muslim (758) dat de Profeet ﷺ zei: "Onze Heer ﷻ daalt iedere nacht neer naar de laagste hemel wanneer het laatste derde deel van de nacht nog over is en zegt (vert.): 'Wie roept Mij aan, zodat Ik hem zal verhoren? Wie vraagt Mij, zodat Ik hem zal geven? Wie vraagt Mij om vergeving, zodat Ik hem zal vergeven?'"

[4] D.w.z. Abū Bakr en 'Umar ؓ.

16. ▪ En de vierde van hen – de beste der mensen na hen – was: .16. • وَرَأَيْتُهُمْ خَيْرَ الْبَرِيَّةِ بَعْدَهُمْ
 ▪ ‘Aliyy, de medestander van het goede; middels het goede • عَلِيٌّ خَلِيفُ الْخَيْرِ بِالْخَيْرِ مُنْجِحٌ
 slaagde hij.
17. ▪ En over hen en de (hiernavolgende) groep is geen twijfel. .17. • وَإِنَّهُمْ وَالرَّهْطُ لَا رَيْبَ فِيهِمْ
 ▪ Zij zullen op de *nujub*^[1] van al-Firdaws^[2] zijn, die in het • عَلَى نَجَبِ الْفِرْدَوْسِ فِي الْخُلْدِ تَسْرَحُ
 Paradijs rond zullen trekken.
18. ▪ Saʿīd,^[3] Saʿd,^[4] Ibn ʿAwf^[5] en Ṭalḥah,^[6] .18. • سَعِيدٌ وَسَعْدٌ وَابْنُ عَوْفٍ وَطَلْحَةُ
 ▪ ‘Amir van Fihir^[7] en az-Zubayr,^[8] de prijzenswaardige. • وَعَاوِرُ فَيْهِرٍ وَالزُّبَيْرُ الْمُمَدِّحُ

[1] *Nujub* (ev.: *najib*): edele vrouwtjeskamelen en paarden.

[2] Al-ʿImām Ibn al-Qayyim ❁ zei in Ḥādī al-ʿArwāḥ (p. 82): “Al-Firdaws is de naam die gegeven wordt aan het Paradijs als geheel, maar ook de naam die gegeven wordt aan het beste en hoogste deel ervan.”

[3] De edele metgezel Abū l-ʿAʿwar Saʿīd ibn Zayd ibn ʿAmr ibn Nufayl ibn ʿAbd al-ʿUzzā ibn Rabāḥ ibn ʿAbdillāh ibn Qurṭ ibn Razāḥ ibn ʿAdiyy ibn Kaʿb ibn Luʿayy al-Qurashiyy al-ʿAdawiyy. Zijn vader, Zayd ibn ʿAmr ibn Nufayl ❁, was een *muwaḥḥid* (volger van at-Tawḥid) en *ḥanif* (volger van al-Ḥanifiyyah, de religie van Ibrāhīm) vóór de zending van de Profeet ﷺ. Saʿīd behoorde tot degenen die zich al vroeg bekeerden tot de Islam en was één van de tien metgezellen voor wie de Profeet ﷺ getuigde dat hij naar het Paradijs zou gaan (samen met Abū Bakr, ʿUmar, ʿUthmān, ʿAliyy en de volgende vijf metgezellen). Hij overleed in 51 NH ❁.

[4] De edele metgezel: Saʿd ibn Mālik (Abī Waqqāṣ) ibn Uhayb ibn ʿAbd Manāf ibn Zuhrah ibn Kilāb ibn Murrah ibn Kaʿb ibn Luʿayy al-Qurashiyy az-Zuhriyy ❁; bekend onder de bijnaam Abū Ishāq; hij was één van de tien metgezellen voor wie de Profeet ﷺ getuigde dat hij naar het Paradijs zou gaan. Hij overleed in het jaar 55 NH.

[5] De edele metgezel: ʿAbd ar-Raḥmān ibn ʿAwf ibn ʿAbd al-Ḥārith ibn Zuhrah ibn Kilāb ibn Murrah ibn Kaʿb ibn Luʿayy al-Qurashiyy az-Zuhriyy ❁; bekend onder de bijnaam Abū Muḥammad; hij was één van de tien metgezellen voor wie de Profeet ﷺ getuigde dat hij naar het Paradijs zou gaan. Hij overleed in het jaar 32 NH.

[6] De edele metgezel: Ṭalḥah ibn ʿUbaydillāh ibn ʿUthmān ibn ʿAmr ibn Kaʿb ibn Saʿd ibn Taym ibn Murrah ibn Kaʿb ibn Luʿayy al-Qurashiyy at-Taymiyy ❁; hij droeg de bijnaam Abū Muḥammad en was één van de tien metgezellen voor wie de Profeet ﷺ getuigde dat hij naar het Paradijs zou gaan. Hij overleed in het jaar 36 NH.

[7] De edele metgezel: ʿAmir ibn ʿAbdillāh ibn al-Jarrāḥ ibn Hilāl ibn Uhayb ibn Ḍabbah ibn al-Ḥārith ibn Fihir al-Qurashiyy al-Fihriyy, bekend als Abū ʿUbaydah ibn al-Jarrāḥ ❁. Hij behoorde tot degenen die zich vroeg bekeerden tot de Islam, en de Profeet ﷺ noemde hem de Amīn (betrouwbare) van deze natie. Abū ʿUbaydah was één van de tien metgezellen voor wie de Profeet ﷺ getuigde dat hij naar het Paradijs zou gaan. Hij overleed in 18 NH ❁.

[8] De edele metgezel: az-Zubayr ibn al-ʿAwwām ibn Khuwaylid ibn Asad ibn ʿAbd al-ʿUzzā ibn Quṣayy ibn Kilāb ibn Murrah ibn Kaʿb ibn Luʿayy al-Qurashiyy ❁; bekend onder de bijnaam Abū ʿAbdillāh. Hij was één van de tien metgezellen voor wie de Profeet ﷺ getuigde dat hij naar het Paradijs zou gaan. Hij overleed in het jaar 36 NH.

19. ▪ En spreek met de beste woorden over alle metgezellen.
▪ En wees geen kwaadspreker door hen af te kraken en te bekritis-
seren.^[1]
20. ▪ De duidelijke Openbaring heeft namelijk hun deugd vermeld,
▪ en in (Sūrat) al-Faṭḥ^[2] staan verzen waarin de metgezellen ge-
prezen worden.
21. ▪ En wees zeker van de [door Allāh] bepaalde Voorbeschikking
(al-Qadar), want het is...
▪ de pilaar van de ketting van de religie; en de religie is ruim.
22. ▪ En ontken zeker niet Nakīr en Munkar^[3] uit onwetendheid,
▪ noch het Waterbassin^[4] en de Weegschaal^[5], voorwaar, je wordt
oprecht geadviseerd.
23. ▪ En zeg: Allāh, de Geweldige (al-‘Azīm), zal met Zijn Gunst...
▪ lichamen uit het Vuur halen die dan geworpen zullen worden...
24. ▪ in de rivier in al-Firdaws, waarna ze tot leven komen middels
haar water,
▪ zoals een zaad groeit in de afzetting van de stroming wanneer
deze overstromend langskomt.^[6]

19. - وَقُلْ خَيْرَ قَوْلٍ فِي الصَّحَابَةِ كُلِّهِمْ
- وَلَا تَكْ طَعَانًا تَعِيبٌ وَتَجْرُحٌ

20. - فَقَدْ نَطَقَ الْوَحْيُ الْمُبِينُ بِمُضْلِهِمْ
- وَفِي الْفَتْحِ آيٌ فِي الصَّحَابَةِ تَمْدَحُ

21. - وَبِالْقَدَرِ الْمَقْدُورِ أَتَقِنُ قِيَّاتَهُ
- دِعَامَةُ عَقْدِ الدِّينِ وَالِدِّينِ أَفْتَحُ

22. - وَلَا تُنْكِرَنَّ جَهْلًا كَبِيرًا وَمُنْكَرًا
- وَلَا الْحَوْضَ وَالْمِيزَانَ إِنَّكَ تُنصَحُ

23. - وَقُلْ: يُخْرِجُ اللَّهُ الْعَظِيمُ بِمُضْلِهِ
- مِنَ النَّارِ أَجْسَادًا مِنَ الْفَحْمِ تُطْرَحُ

24. - عَلَى النَّهْرِ فِي الْفِرْدَوْسِ تَحْيَا بِمَائِهِ
- كَحَبَّةٍ حَلَى السَّيْلِ إِذْ جَاءَ يَطْفَحُ

[1] In de versie van Ibn Shāhīn (in zijn werk Sharḥ Madhāhib Ahl as-Sunnah) staan tussen dichtregel 20 en 21 nog zeven extra dichtregels. Deze zijn echter niet van al-‘Imām Ibn Abi Dāwūd. Zie de uitleg hierover van ash-Shaykh ‘Abd ar-Razzāq al-Badr in 12.2 Introductie van de verhandeling.

[2] Sūrat al-Faṭḥ 48:4, 10, 18 en 29.

[3] De twee engelen die de drie vragen zullen stellen in het graf.

[4] Het Waterbassin (al-Ḥawḍ) van de Profeet ﷺ op Arḍ al-Maḥshar (de Verzamelplek) op de Dag der Opstanding, is een grote waterbak waaruit gedronken zal worden. In Ṣaḥīḥ al-Bukhārīyy (6579) is overgeleverd van ‘Abdullāh ibn ‘Amr ؓ, dat de Profeet ﷺ zei: “Mijn Waterbassin is (ter grootte van) de afstand die afgelegd wordt in een maand. Haar water is witter dan melk, haar geur is lekkerder dan muskus, haar drinkbekers zijn zoals de sterren van de hemel en wie ervan drinkt zal nooit meer dorst krijgen.”

[5] De Weegschaal (al-Mizān) op de Dag der Opstanding.

[6] In Ṣaḥīḥ al-Bukhārīyy (7439) is overgeleverd van Abū Sa‘īd al-Khudriyy ؓ dat de Profeet ﷺ zei: “[...] De Profeten, de Engelen en de gelovigen zullen intercederen, waarna de Overweldiger (al-Jabbār) zal zeggen (vert.): ‘Mijn Intercessie (Shafā‘ah) is nog over.’ Vervolgens zal Hij een greep uit het Vuur grijpen en groeien eruit halen wiens lichamen verbrand zijn, waarna zij in een rivier gegooid zullen worden bij de ingang van het Paradijs genaamd het Water van het Leven. Vervolgens zullen zij groeien op de twee oevers ervan zoals een zaad groeit in de afzetting van een stroming. [...]”

25. ▪ En voorwaar, de Boodschapper van Allāh (ﷺ) zal
intercederen^[1] voor de schepping.
▪ En zeg over de bestraffing van het graf: het is een
verduidelijkte waarheid.
26. ▪ En verklaar de mensen van het gebed niet tot ongelovig,
zelfs al zondigen ze,
▪ want ze zondigen allen, maar de Bezitter van de Troon vergeeft.
27. ▪ En neem de mening van de Khawārij niet als overtuiging,
want het is...
▪ een uitspraak die vernietiging en ontering brengt voor
degene die het begeert.
28. ▪ En wees geen Murji' die veelvuldig speelt met zijn religie.
▪ Weet: de Murji' is slechts aan het grappen met de religie.
29. ▪ En zeg: al-ʿImān (het geloof) bestaat uit uitspraken, intenties,
▪ en daden, zoals uitdrukkelijk verklaard is in de uitspraak
van de Profeet (ﷺ).^[2]
30. ▪ Soms neemt het (i.e. al-ʿImān) af, door zondes. En soms...
▪ neemt het toe, door gehoorzaamheid aan Hem, en op de Weeg-
schaal zal dat zwaar wegen.
31. ▪ En laat de meningen en uitspraken van personen afzijdig,
▪ want de uitspraak van de Boodschapper van Allāh (ﷺ) is zuiver-
der en verruimender (voor het hart).
32. ▪ En behoort niet tot een volk dat haar religie als vermaak neemt,
▪ waarop je kwaadspreekt over de mensen van de overleveringen
(Ahl al-Ḥadīth) en hen belastert.

25. - وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ لِلْخَلْقِ شَافِعٌ
- وَقُلْ فِي عَذَابِ الْقَبْرِ حَقٌّ مُوَضَّحٌ

26. - وَلَا تُكْفِرُنَ أَهْلَ الصَّلَاةِ وَإِنْ عَصَوْا
- فَكُلُّهُمْ يَعْصِي وَذُو الْعَرْشِ يَضْمَحُ

27. - وَلَا تَعْتَقِدْ رَأْيَ الْخَوَارِجِ إِنَّهُ
- مَقَالٌ لِمَنْ يَهْوَاهُ يُرْدِي وَيَضْحُ

28. - وَلَا تَكُ مُرْجِيًّا لَعُوبًا بِدِينِهِ
- أَلَا إِنَّمَا الْمُرْجِيُّ بِالذَّنِّ يَمْرَحُ

29. - وَقُلْ: إِنَّمَا الْإِيمَانُ قَوْلٌ وَنِيَّةٌ
- وَفِعْلٌ عَلَى قَوْلِ النَّبِيِّ مُصْرَحٌ

30. - وَيَنْقُصُ طَوْرًا بِالْمَعَاصِي وَتَارَةً
- بِطَاعَتِهِ يَنْبِي وَفِي الْمَوَازِنِ يَرْجَحُ

31. - وَدَعْ عَنْكَ آرَاءَ الرِّجَالِ وَقَوْلَهُمْ
- فَقَوْلُ رَسُولِ اللَّهِ أَزْكَى وَأَشْرَحُ

32. - وَلَا تَكُ مِنْ قَوْمٍ تَلْهَوْنَ بِدِينِهِمْ
- فَتَطْعَنُ فِي أَهْلِ الْحَدِيثِ وَتَقْدَحُ

[1] De Intercessie (Shafā'ah) van de Profeet ﷺ op de Dag der Opstanding.

[2] In Ṣaḥīḥ Muslim (35) is overgeleverd dat de Profeet ﷺ zei: "Al-ʿImān (het geloof) bestaat uit zeventig en een aantal (drie tot negen) of zestig en een aantal (drie tot negen) vertakkingen: het beste ervan is de uitspraak dat er geen rechtmatige aanbodene is behalve Allāh (*lā ilāha illā 'l-Lāh*) en het laagste ervan is het van de weg verwijderden van iets schadelijks. En schaamte is een vertakking van het geloof."

33. • Als je dit je hele leven blijft geloven, o mijn vriend,
 • dan zul je op goedheid overnachten en opstaan.

33. - إِذَا مَا اعْتَقَدْتَ الدَّهْرَ يَا صَاحِبَ هَذِهِ
 - فَأَنْتَ عَلَى خَيْرٍ نَبِيْتُ وَنُصِيحٍ

Al-'Imām al-Ājurriyy رحمته الله zei:

Vervolgens zei Abū Bakr ibn Abi Dāwūd tegen ons:

قَالَ الْإِمَامُ الْأَجُرِّيُّ رحمته الله:
 ثُمَّ قَالَ لَنَا أَبُو بَكْرٍ ابْنُ أَبِي دَاوُدَ:

Dit is mijn uitspraak, mijn vaders uitspraak, de uitspraak van Aḥmad ibn Ḥanbal en de uitspraak van de geleerden die wij meegemaakt hebben én van de geleerden die wij niet meegemaakt hebben maar wiens uitspraken ons wel bereikt hebben. Wie dus iets anders over mij zegt dan dit voorgenoemde, die heeft gelogen. ■

هَذَا قَوْلِي، وَقَوْلُ أَبِي، وَقَوْلُ أَحْمَدَ بْنِ
 حَنْبَلٍ، وَقَوْلُ مَنْ أَدْرَكْنَا مِنْ أَهْلِ
 الْعِلْمِ وَمَنْ لَمْ تُدْرِكْ بِمَنْ بَلَّغَنَا عَنْهُ،
 فَمَنْ قَالَ عَلَيَّ غَيْرَ هَذَا فَقَدْ كَذَبَ.

Verhandelingen in 'De Geloofsleer van Ahl as-Sunnah: Een selectie authentieke verhandelingen van de Salaf & de klassieke Imams (tot 400 NH)':

1. *De Geloofsleer van Sufyān ath-Thawriyy*, door al-'Imām Sufyān ath-Thawriyy (161 NH).
2. *Een Korte Geloofsleer van al-'Imām Mālik*, door al-'Imām Mālik ibn Anas (179 NH).
3. *De Inleiding van ar-Risālah*, door al-'Imām ash-Shāfi'yy (204 NH).
4. *De Fundamenten van de Sunnah*, door al-'Imām al-Ḥumaydiyy (219 NH).
5. *De Geloofsleer van Qutaybah ibn Sa'īd*, door al-'Imām Qutaybah ibn Sa'īd (240 NH).
6. *De Fundamenten van de Sunnah*, door al-'Imām Aḥmad ibn Ḥanbal (241 NH).
7. *De Geloofsleer van al-Bukhāriyy*, door al-'Imām al-Bukhāriyy (256 NH).
8. *De Uitleg van de Sunnah*, door al-'Imām al-Muzaniyy (264 NH).
9. *Het Fundament van de Sunnah & de Geloofsleer van de Religie (De Geloofsleer van ar-Rāziyyayn)*, door al-'Imām Abū Zur'ah ar-Rāziyy (264 NH) & al-'Imām Abū Ḥātim ar-Rāziyy (277 NH).
10. *De Geloofsleer van Ḥarb al-Kirmāniyy (Het Standpunt in de Geloofsleer)*, door al-'Imām Ḥarb ibn Ismā'īl al-Kirmāniyy (280 NH).
11. *De Duidelijke Sunnah*, door al-'Imām Ibn Jarīr at-Ṭabariyy (310 NH).
12. *Het Ḥā'iyyah-gedicht over de Sunnah*, door al-'Imām Ibn Abī Dāwūd (316 NH).
13. *De Uitleg van de Sunnah*, door al-'Imām al-Barbahāriyy (329 NH).
14. *De Inleiding van al-Jāmi'* (*De Geloofsleer van Mālik*), door al-'Imām Ibn Abī Zayd al-Qayrawāniyy al-Mālikiyy (386 NH).
15. *De Inleiding van ar-Risālah*, door al-'Imām Ibn Abī Zayd al-Qayrawāniyy al-Mālikiyy (386 NH).

Appendix:

16. *Al-'Aqidah al-Wāsiṭiyyah (De Wāsiṭische Geloofsleer)*, door al-'Imām Ibn Taymiyyah (728 NH).
17. *De Geloofsleer van Ibn 'Abd al-Wahhāb (De brief aan de inwoners van al-Qaṣīm)*, door al-'Imām Muḥammad ibn 'Abd al-Wahhāb (1206 NH).